

İÇİNDEKİLER

ÇOCUĞUN ANAYASAL HAKLARI	29
<i>Dr. Müberra AKBOĞA ALGAN</i>	
ULUSLARARASI HUKUKTA ÇOCUK HAKLARININ KORUNMASI	87
<i>Dr. Öğr. Üyesi Erman EKİNGEN</i>	
ÇOCUĞUN KİŞİLİĞİ VE EHLİYETİ	135
<i>Doç. Dr. Seda GAYRETLİ AYDIN</i>	
ÇOCUĞUN NİŞANLANMASI VE EVLENMESİ	173
<i>Dr. Öğr. Üyesi Esen KABAŞ TEZCAN</i>	
İŞTİRAK NAFAKASI	215
<i>Dr. Öğr. Üyesi Ayşe KARACA ÖZ</i>	
SOYBAĞININ KURULMASI.....	239
<i>Doç. Dr. Selin SERT SÜTÇÜ</i>	
TÜRK MEDENİ KANUNU'NA GÖRE KÜÇÜKLERİN EVLAT EDİNİLMESİ	311
<i>Doç. Dr. A. Özge YENİCE CEYLAN</i>	
TÜRK MEDENİ KANUNU'NA GÖRE ÇOCUĞUN VELAYETİ	329
<i>Doç. Dr. A. Özge YENİCE CEYLAN</i>	
ÇOCUK MALLARI	353
<i>Dr. Öğr. Üyesi Seda BAŞ</i>	
ÇOCUK DERNEKLERİ	375
<i>Dr. Öğr. Üyesi Reyhan TUHAN BOZ</i>	
ÇOCUK CEZA HUKUKUNUN GENEL ESASLARI, YAŞ KÜÇÜKLÜĞÜNÜN KUSUR YETENEĞİNE ETKİSİ VE ÇOCUKLARA ÖZGÜ GÜVENLİK TEDBİRLERİ.....	401
<i>Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Emre YILDIZ</i>	

ÇOCUKLARA ÖZGÜ İNFAZ HUKUKU.....543*Dr. Deniz GÜNAŞTI GÜLLÜLER***MEDENİ USUL HUKUKU AÇISINDAN ÇOCUK.....559***Doç. Dr. Hakan ALBAYRAK - Ar. Gör. Esra BULUT PARSAK***ÇOCUK TESLİMİ VE ÇOCUKLA KİŞİSEL İLİŞKİ KURULMASINA DAİR İLAMLARIN VEYA TEDBİR KARARLARININ YERİNE GETİRİLMESİ585***Doç. Dr. Hakan ALBAYRAK - Ar. Gör. Esra BULUT PARSAK***İŞ HUKUKU KAPSAMINDA “ÇOCUK”.....601***Dr. Deniz ALKIŞ CEMİLOĞLU***TÜRK SOSYAL GÜVENLİK HUKUKUNDA ÇALIŞAN ÇOCUKLARIN SİGORTALILIĞI.....647***Dr. Öğr. Üyesi Ebru ERENER YILMAZ - Dr. Öğr. Üyesi Seda ARSLAN DURMUŞ***İSLAM ÇOCUK HUKUKU699***Arş. Gör. Emrah GÖKMEN*

AYRINTILI İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	7
------------	---

BİRİNCİ BÖLÜM ÇOCUĞUN ANAYASAL HAKLARI

Dr. Müberra AKBOĞA ALGAN

I. ÇOCUĞUN ANAYASAL HAKLARIN ÖZNESİ OLARAK KABULÜ SÜRECİ.....	29
II. ANAYASAL HAKLARIN BAĞIMSIZ ÖZNESİ OLARAK ÇOCUK	32
III. ÇOCUK ANAYASAL HAKLARA EHİL MİDİR?	33
A. Çocuğun Onuru	33
B. Çocuğun Menfaatlerinin Münhasıran Değerlendirilmesi Hakkı	46
IV. ÇOCUKLUĞA ÖZGÜ NİTELİKLERİN TEMEL ALINDIĞI ANAYASAL HAKLAR ANLAYIŞI	59
A. Çocuğun Özel Olarak Korunması Hakkı	59
B. Çocuğun Katılma ve Görüşünün Dikkate Alınması Hakkı.....	66
V. MALİ KAYNAKLARIN TAHSİSİNİ GEREKTİREN HAKLAR	75
KAYNAKÇA.....	84

İKİNCİ BÖLÜM ULUSLARARASI HUKUKTA ÇOCUK HAKLARININ KORUNMASI

Dr. Öğr. Üyesi Erman EKİNGEN

I. ULUSLARARASI HUKUKTA ÇOCUK HUKUKU VE ÇOCUK HAKLARININ ÖNEMİ	87
A. Haklar Teorisi ve Uluslararası İnsan Hakları.....	88
B. Çocuk Hakları Kavramı.....	91
C. Uluslararası Hukukta Çocuk Haklarının Tarihi Gelişimi	93
II. ULUSLARARASI HUKUKTA ÇOCUK HAKLARININ KORUNMASINA İLİŞKİN BAŞLICA DÜZENLEMELER VE SAĞLADIKLARI KORUMA MEKANİZMALARI	97
A. Birleşmiş Milletler ve Çocuk Hakları.....	98
1. Çocuk Haklarına Dair Birleşmiş Milletler Sözleşmesi	98
2. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Komitesinin 25. Genel Yorumu (2021): Dijital Ortamda Çocuk Haklarının Korunması	102
3. Sokakta Çalışan ve/veya Yaşayan Çocukların Haklarının Korunması ve Geliştirilmesi	105
B. Avrupa Konseyi ve Çocuk Hakları	107
1. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi	107

2.	Çocuk Haklarının Kullanılmasına Dair Avrupa Sözleşmesi.....	108
3.	Avrupa Konseyi Çocuklarla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair Avrupa Sözleşmesi.....	110
4.	Avrupa Konseyi Çocukların Cinsel Sömürü ve İstismara Karşı Korunması Sözleşmesi (Lanzarote Sözleşmesi).....	112
C.	Avrupa Birliği ve Çocuk Hakları.....	114
1.	Avrupa Birliği Anlaşması.....	114
2.	Avrupa Birliği Temel Haklar Bildirgesi.....	115
3.	Avrupa Birliği Çocuk Hakları Stratejisi (24.03.2021 Tarihli).....	118
D.	Amerikan Devletleri Örgütü ve Çocuk Hakları.....	120
1.	Amerikan İnsan Hakları Sözleşmesi.....	120
2.	Amerikan Devletleri İnsan Hakları Raportörlüğü Çocuk ve Ergenlere Yönelik Bedensel Ceza ve İnsan Hakları Hakkında Rapor (2009).....	122
E.	Afrika Birliği Örgütü Afrika Çocuk Hakları ve Refahı Şartı.....	123
F.	Lahey Uluslararası Özel Hukuk Konferansı ve Çocuk Haklarına İlişkin Sözleşmeleri.....	126
G.	Uluslararası Çalışma Örgütü ve Çocuk Haklarına İlişkin Sözleşmeler.....	129
	KAYNAKÇA.....	131

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM TÜRK MEDENİ HUKUKUNDA ÇOCUK

ÇOCUĞUN KİŞİLİĞİ VE EHLİYETİ

Doç. Dr. Seda GAYRETLİ AYDIN

I.	ÇOCUK KAVRAMI, ÇOCUKLUĞUN BAŞLANGICI VE SONU.....	135
A.	Çocuk kavramı.....	135
B.	Çocukluğun Başlangıcı.....	137
C.	Çocukluğun Sona Ermesi.....	137
1.	Normal Erginlik (Rüşt).....	138
2.	Evlenme yoluyla kazanılan erginlik.....	138
3.	Hâkim Kararı ile Kazanılan Erginlik (Kazai Rüşt).....	140
II.	ÇOCUĞUN KİŞİLİĞİ.....	141
A.	Genel Olarak Kişi ve Kişilik.....	142
B.	Çocuğun Kişiliğinin Başlangıcı.....	143
1.	Tam Doğum.....	143
2.	Sağ Doğum.....	144
3.	Cenin Durumu.....	145
4.	Henüz Ana Rahmine Düşmemiş Olanların Durumu.....	147
C.	Çocuğun Kişiliğinin Sona Ermesi.....	147
1.	Ölüm.....	148
2.	Ölüm Karinesi.....	150

3. Gaiplik Karinesi	151
a. Kişiliğin Gaiplik Kararı ile Son Bulmasının Şartları.....	152
aa. Gaipliğe Yol Açan Bir Olayın Gerçekleşmesi	152
bb. Belirli Bir Süre Geçmiş Olması	153
cc. Mahkemenin Gaiplik Kararı Verebilmesi için Gerekli Usule İlişkin Koşulların Gerçekleşmesi	153
b. Gaiplik Kararının Hüküm ve Sonuçları.....	155
D. Çocuğun Kişiliği ve Kişiliğinin Korunması	156
III. ÇOCUĞUN EHLİYETLERİ.....	158
A. Çocuğun Hak Ehliyeti.....	158
1. Hak Ehliyetinin İlkeleri	158
2. Çocuğun Hak Ehliyetine Getirilen Sınırlamalar	159
B. Çocuğun Fiil Ehliyeti	160
1. Genel Olarak Fiil Ehliyeti.....	160
2. Fiil Ehliyetinin Koşulları.....	160
a. Ayırtım Gücüne Sahip Olma	160
b. Ergin Olma	162
c. Kısıtlı Olmama	162
3. Fiil Ehliyeti Açısından Kişilerin Sınıflandırılması ve Çocukların Durumu.....	163
a. Tam Ehliyetliler	164
b. Sınırlı Ehliyetliler	164
c. Tam Ehliyetsizler	164
aa. Tam Ehliyetsiz Çocuğun Hukuki İşlem Ehliyeti.....	164
bb. Tam Ehliyetsiz Çocuğun Dava Ehliyeti	166
cc. Tam Ehliyetsiz Çocuğun Haksız Fiil Ehliyeti.....	166
d. Sınırlı Ehliyetsizler	167
aa. Sınırlı Ehliyetsiz Çocuğun Hukuki İşlem Ehliyeti	167
aaa. Çocukların Tek Başlarına Yapabilecekleri İşlemler	167
bbb. Çocukların Kanuni Temsilcilerinin Rızasıyla Yapabilecekleri İşlemler	168
ccc. Yasak İşlemler	169
bb. Sınırlı Ehliyetsiz Çocuğun Dava Ehliyeti	170
cc. Sınırlı Ehliyetsiz Çocuğun Haksız Fiil Ehliyeti	170
KAYNAKÇA.....	171

ÇOCUĞUN NİŞANLANMASI VE EVLENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Esen KABAŞ TEZCAN

I. ÇOCUĞUN NİŞANLANMASI	173
A. Genel Olarak Nişanlanma	173
1. Nişanlanma Kavramı ve Tanımı	173

2.	Nişanlanmanın Hukukî Niteliği	175
a.	Önsözleşme Görüşü	175
b.	Karar Görüşü	176
c.	Sözleşme Görüşü	177
3.	Nişanlanmanın Unsurları	178
a.	Nişanlanmanın Kurucu Unsurları	178
aa.	Karşılıklı Evlenme Vaadi	178
bb.	Tarafların Farklı Cinsiyetten Olması	182
b.	Nişanlanmanın Geçerlilik Unsurları	182
aa.	Nişanlanma Ehliyeti	182
bb.	Diğer Unsurlar	188
B.	TMK Hükümleri Çerçevesinde Çocuğun Nişanlanması	189
II.	ÇOCUĞUN EVLENMESİ	191
A.	Genel Olarak Evlenme	191
1.	Evlenmenin Tanımı	191
2.	Evlenmenin Hukukî Niteliği	191
a.	Sözleşme Görüşü	191
b.	Kurum Görüşü	192
c.	Şart-Tasarruf Görüşü	192
3.	Evlenme İçin Gereken Şartlar	192
a.	Evlenme Ehliyeti	192
aa.	Evlenme Yaşı	193
(1)	Olağan Evlenme Yaşı	193
(2)	Olağanüstü Evlenme Yaşı	197
bb.	Ayırt Etme Gücü	202
cc.	Yasal Temsilcinin İzni	203
b.	Evlenme İçin Gerekli Diğer Şartlar	205
B.	TMK Hükümleri Çerçevesinde Çocuğun Evlenmesi	206
	KAYNAKÇA	212

İŞTİRAK NAFKASI

Dr. Öğr. Üyesi Ayşe KARACA ÖZ

I.	İŞTİRAK NAFKASI KAVRAMI	215
A.	Genel Olarak	215
B.	Özellikleri	217
C.	Kapsamı	218
II.	İŞTİRAK NAFKASININ ÖDENMESİ ve MİKTARI	218
A.	İştirak Nafkasının Ödenmesi Gereken Hâller ve Nafakanın Başlangıç Anı	218
B.	İştirak Nafkasının Belirlenmesi	221

C. İştirak Nafakasının Ödenme Şekli	226
D. İştirak Nafakası Miktarının Değiştirilmesi	228
III. İŞTİRAK NAFAKASINA İLİŞKİN GÜVENCE VERİLMESİ VE İŞTİRAK NAFAKASININ SONA ERMESİ.....	230
A. İştirak Nafakasına İlişkin Güvence Verilmesi.....	230
B. İştirak Nafakasının Sona Ermesi.....	230
IV. İŞTİRAK NAFAKASINA İLİŞKİN USÛL HÛKÛMLERİ	232
A. Taraflar	232
B. Görevli ve Yetkili Mahkeme.....	234
C. İştirak Nafakasından Feragat	234
D. Zamanaşımı	235
KAYNAKÇA.....	236

SOYBAĞININ KURULMASI

Doç. Dr. Selin SERT SÛTÇÜ

I. SOYBAĞININ TANIMI VE KURULMASI	239
II. ÇOCUĞUN KÖKENİNİ BİLME HAKKI	240
A. Genel Olarak.....	240
B. Çocuğun Kökenini Bilme Hakkına İlişkin Başlıca Düzenlemeler	242
C. Kişilik Hakkı Olarak Kökenin Öğrenilmesi Hakkı	243
III. TÜRK MEDENİ KANUNUNA GÖRE SOYBAĞININ KURULMASI YOLLARI.....	244
A. Kan Bağına Dayanan Soybağının Kurulması.....	244
1. Çocuk ile Anne Arasında Soybağının Kurulması.....	245
2. Çocuk ile Baba Arasındaki Soybağının Kurulması	245
a. Anne ile Evlenme Yoluyla Soybağının Kurulması.....	246
aa. Anne ile Babanın Çocuğun Doğumundan Önce Evlenmesi	246
aaa. Babalık Karinesinin Varlığı.....	246
bbb. Babalık Karinesinin İçeriği	246
aaaa. Çocuğun Evlilik İçi Doğması Durumu	246
bbbb. Çocuğun Evlilik İçinde Anne Rahmine Düşmesi Hali	247
ccc. Babalık Karinesinin Ortadan Kalkması (Soybağının Reddedilmesi)	248
aaaa. Genel Olarak.....	248
bbbb. Soybağının Reddedilme Sebepleri.....	248
aaaaa. Çocuğun Evlilik Devam Ederken Anne Rahmine Düşmesi.....	248
bbbbb. Çocuğun Evlenmeden Önce veya Ayrı Yaşama Sırasında Anne Rahmine Düşmesi Hali.....	249
bb. Anne ile Babanın Çocuğun Doğumundan Sonra Evlenmesi	254
b. Tanıma	256

c. Babalık Hükmü	260
aa. Babalık Davası	260
bb. Babalık Davasının İspatı	262
cc. Babalık Davasında Süre	262
B. Evlat Edinme Yoluyla Soybağının Kurulması	265
1. Evlat Edinmenin Şartları	265
a. Küçüklerin Evlat Edinilmesi	265
b. Ergin ve Kısıtlıların Evlat Edinilmesi	269
IV. SOYBAĞININ KURULMASINDA YENİ EĞİLİMLER	280
V. SOYBAĞININ HÜKÜMLERİ	282
A. Soybağının Velayet Hakkına Bağlı Olmayan Hükümleri	282
1. Soyadı	282
2. Ana ve Baba ile Çocuk Arasında Karşılıklı Yükümlülükler	284
3. Çocuk ile Kişisel İlişki Kurulması	285
a. Velayet Hakkı Kendisine Verilmeyen Anne veya Babayla Kişisel İlişki Kurulması	286
b. Üçüncü Kişilerle Kişisel İlişki Kurulması	288
4. Çocuğun Bakım ve Eğitim Giderlerini Karşılama	290
5. Çocuğun Vatandaşlığı	294
a. Genel Olarak	294
aa. Evlilik Birliği İçinde Doğan Çocuğun Türk Vatandaşlığını Kazanması	295
bb. Evlilik Birliği Dışında Doğan Çocuğun Türk Vatandaşlığını Kazanması	296
b. Doğum Yeri (Toprak / Ius Soli) Esası	297
B. Soybağının Velayete Bağlı Olan Hükümleri	297
1. Velayet Hakkının Tanımı	297
2. Velayet Hakkına Sahip Olanlar ve Velayet Hakkının Kime Karşı Kullanılacağı	297
3. Velayet Hakkının Kullanılması	298
4. Velayet Hakkının Kapsamı	299
a. Velayet Hakkının Kullanılmasında Çocuğun Görüşünün Alınması	299
b. Çocuğun Anne ve Babasının Sözüne Dinleme Yükümlülüğü	299
c. Çocuğun Adının Verilmesi	299
d. Çocuğun Yerleşim Yerinin Tespiti	299
e. Çocuğun Eğitimi	300
f. Çocuğun Temsil Edilmesi	300
g. Anne ve Babanın Çocuk Mallarını Yönetmesi	301
h. Çocuğun Anne ve Babasına Karşı Korunması	303
5. Velayet Hakkının Kaldırılması	303
KAYNAKÇA	305

TÜRK MEDENİ KANUNU'NA GÖRE KÜÇÜKLERİN EVLAT EDİNİLMESİ

Doç. Dr. A. Özge YENİCE CEYLAN

I. EVLAT EDİNME KURUMUNUN AMACI	311
II. EVLAT EDİNME İÇİN KANUNDA ARANAN KOŞULLAR.....	312
A. Maddi Koşullar	312
1. TMK m. 305'te Öngörülen Koşullar	312
2. Rıza	312
a. Küçüğün Rızası	312
b. Vesayet Makamının İzni.....	314
c. Küçüğün Anne ve Babasının Rızası.....	315
aa. Rızanın Niteliği	315
bb. Usul	316
cc. Zaman	317
dd. Rıza Aranmayan Hâller	317
3. Evlat Edinenin Belli Bir Yaşta ve Ehliyetli Olması.....	319
4. Birlikte Evlat Edinmede Evli Olma Koşulu	321
B. Şekli Koşullar	323
1. Başvuru.....	323
2. Mahkeme Kararı	323
KAYNAKÇA.....	327

TÜRK MEDENİ KANUNU'NA GÖRE ÇOCUĞUN VELAYETİ

Doç. Dr. A. Özge YENİCE CEYLAN

I. VELAYET HAKKININ TARİHSEL GELİŞİMİ	329
A. Roma Hukukunda Velayet	329
B. Cermen Hukukunda Velayet.....	330
C. Türk Medeni Kanunu Öncesinde Velayet.....	331
II. VELAYET KAVRAMI VE HUKUKİ NİTELİĞİ.....	332
A. Velayet Kavramı.....	332
B. Velayet Hakkının Hukuki Niteliği.....	333
III. VELAYET HAKKINA HÂKİM OLAN TEMEL İLKELER.....	334
A. Çocuğun Üstün Yararı İlkesi	334
B. Kamu Düzenine İlişkin Olma.....	336
C. Velayetin Yalnızca Anne ve Baba Tarafından Kullanılabilen Bir Hak Olması	336
D. Velayet Hakkının Bölünmezliği	336
E. Velayetin Süreli Olması.....	337
F. Velayet Davalarında Çocuğun Dinlenilmesi İlkesi	337

IV. VELAYETİN KAZANILMASI.....	338
A. Genel Olarak	338
B. Anne ve Babanın Evli Olması Durumunda	338
C. Anne ve Babanın Evli Olmaması Durumunda	339
D. Evlat Edinme Durumunda	340
E. Üvey Anne Veya Babanın Durumu	340
F. Ortak Velayet	340
V. VELAYETİN KAPSAMI.....	341
A. Genel Olarak	341
B. Çocuğun Adı ve Soyadı	342
C. Çocuğun Yerleşim Yeri	342
D. Çocuğun Yükümlülükleri	342
E. Çocuğun Bakımı ve Eğitimi	343
F. Çocuğun Dini Eğitimi	343
G. Çocuğun Temsil Edilmesi	343
H. Çocuğun Mallarını Yönetme ve Kullanma	344
VI. VELAYET HAKKI BAĞLAMINDA ÇOCUĞUN KORUNMASI	344
A. Koruma Önlemleri.....	344
B. Çocukların Yerleştirilmesi.....	345
C. Velayetin Değiştirilmesi.....	346
1. Velayetin Değiştirilmesi Sebepleri.....	346
a. Durumun Değişmesi	346
b. Velayetin Kaldırılması Sebepleri	347
D. Velayetin Kaldırılması.....	349
KAYNAKLAR	351

ÇOCUK MALLARI

Dr. Öğr. Üyesi Seda BAŞ

I. TARİHSEL SÜREÇ İÇERİSİNDE ÇOCUK MALLARI.....	353
A. Roma Hukukunda.....	353
B. İslam Hukukunda	354
C. 743 sayılı Türk Kanunu Medenisi'nde Çocuk Malları.....	354
D. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nda Çocuk Malları	355
II. ÇOCUK MALLARI KAVRAMI	356
A. Genel Olarak	356
B. Kapsam	357
III. ÇOCUK MALLARININ YÖNETİMİ	357
A. Genel Olarak	357
B. Evlilik Sona Erince	360

C. Yönetimin Sona Ermesi.....	361
1. Malların Devri	361
2. Ana ve Babanın Sorumluluğu	361
IV. ÇOCUK MALLARINI KULLANMA HAKKI	363
V. ÇOCUK MALLARININ SARFI	365
A. Çocuk Mallarından Elde Edilen Gelirlerin Sarfı.....	365
B. Çocuk Mallarının Kısmen Sarfı.....	366
VI. ÇOCUĞUN SERBEST MALLARI.....	367
A. Kazandırmalar.....	368
B. Saklı Pay.....	368
C. Meslek ve Sanat için Verilen Mal ve Kişisel Kazanç	370
VII. ÇOCUK MALLARININ KORUNMASI	370
A. Çocuk Mallarının Korunmasına Yönelik Önlemler	370
B. Yönetimin Ana ve Babadan Alınması	371
KAYNAKÇA.....	373

ÇOCUK DERNEKLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Reyhan TUHAN BOZ

I. ÇOCUĞUN ÖRGÜTLENME HAKKI	375
II. ÇOCUK DERNEĞİ KAVRAMI VE UNSURLARI	377
A. Çocuk Derneği Kavramı	377
B. Çocuk Derneğinin Unsurları.....	378
1. Kişi (Üye) Unsuru	378
2. Amaç Unsuru	378
3. Tüzel Kişilik Unsuru	379
III. ÇOCUK DERNEKLERİNİN KURULMASI	379
IV. ÇOCUK DERNEKLERİNDE ÖRGÜTLENME	382
A. Genel Olarak.....	382
B. Genel Kurul.....	383
C. Yönetim Kurulu	385
D. Denetim Kurulu	386
V. ÇOCUK DERNEKLERİNDE ÜYELİK.....	387
A. Genel Olarak.....	387
B. Üyelik Şartları	387
C. Üye Sıfatının Kazanılması.....	388
D. Üyeliğe Bağlı Hak ve Yükümlülükler	390
1. Üyelik Hakları.....	390
2. Üyelikten Doğan Yükümlülükler	391
E. Üyeliğin Sona Ermesi	391
1. Kendiliğinden Sona Erme.....	391
2. Üyelikten Çıkma.....	392
3. Üyelikten Çıkarma	393

4. Üyeliğin Sona Ermesinin Sonuçları	394
VI. ÇOCUK DERNEKLERİNİN SONA ERMESİ	394
A. Derneğin Kendiliğinden Sona Ermesi	395
B. Derneğin Kendi Kendini Feshetmesi	396
C. Derneğin Mahkeme Kararı ile Feshedilmesi.....	396
D. Sona Ermenin Hükümleri	397
KAYNAKÇA	398

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM CEZA HUKUKU AÇISINDAN ÇOCUK

ÇOCUK CEZA HUKUKUNUN GENEL ESASLARI, YAŞ KÜÇÜKLÜĞÜNÜN KUSUR YETENEĞİNE ETKİSİ VE ÇOCUKLARA ÖZGÜ GÜVENLİK TEDBİRLERİ

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Emre YILDIZ

BİRİNCİ BÖLÜM

ÇOCUK CEZA HUKUKUNUN GENEL ÇERÇEVESİ, ÇOCUK CEZA HUKUKUNA HÂKİM OLAN İLKELER

I. ÇOCUK CEZA HUKUKU İLE İLGİLİ GENEL AÇIKLAMALAR	401
A. Çocuk Ceza Hukuku Kavramı	401
B. Çocuk Ceza Hukukunun Amacı Ve İşlevi.....	402
II. ÇOCUK CEZA HUKUKUNA HÂKİM OLAN İLKELER	408
A. Ayrımcılık Yasağı.....	409
B. Bireyselleştirme Prensibi	413
C. Özgürlüğü Kısıtlayıcı Tedbir Veya Cezanın Son Çare (<i>Ultima Ratio</i>) Olması	414
D. Disiplin Hapsi Yasağı.....	417
E. Esneklik İlkesi	417
F. Gizlilik	418
G. Zorunlu Müdafilik İlkesi.....	421
H. Çabukluk İlkesi	422
İ. Çocuğun Yüksek Yararı	423

İKİNCİ BÖLÜM

ÇOCUK KAVRAMI, ÇOCUK CEZA HUKUKU İLE İLGİLİ ULUSLARARASI DÜZENLEMELER ve ÇOCUK CEZA ADALET SİSTEMİNDE ROL ALANLAR

I. ÇOCUK KAVRAMI	426
A. Genel Olarak	426
B. Suça Sürüklenen Çocuk Kavramı	428
C. Değerlendirme	429

II. ULUSLARARASI BELGELERDE ÇOCUK CEZA HUKUKUYLA İLGİLİ ÖZELLİK ARZ EDEN DÜZENLEMELER	430
A. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme	430
B. Çocuk Haklarının Kullanılmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi.....	434
C. Çocuk Adalet Sisteminin Uygulanması Hakkında Birleşmiş Milletler Asgari Standart Kuralları (Beijing – Pekin Kuralları)	436
D. Özgürlüğünden Yoksun Bırakılmış Çocukların Korunmasına İlişkin BM Kuralları (Havana Kuralları).....	439
E. Çocuk Suçluluğunun Önlenmesine İlişkin Birleşmiş Milletler Yönlendirici İlkeleri (Riyad İlkeleri)	440
III. ÇOCUK CEZA ADALET SİSTEMİNDE ROL ALANLAR VE ÇOCUKLARA ÖZGÜ KURUMLAR	441
A. Kolluğun Çocuk Birimi	441
B. Cumhuriyet Savcılığı Çocuk Bürosu	446
C. Müdafî	448
D. Sosyal Çalışma Görevlileri.....	454
E. Mahkemeler	456
1. Çocuk Mahkemesi (ÇKK m. 25/1)	457
2. Çocuk Ağır Ceza Mahkemesi (ÇKK m. 25/2)	459

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

CEZA SORUMLULUĞUNU ETKİLEYEN HAL OLARAK YAŞ KÜÇÜKLÜĞÜ

I. CEZA SORUMLULUĞUNU KALDIRAN VEYA AZALTAN SEBEP OLARAK YAŞ KÜÇÜKLÜĞÜ (TCK m. 31)	460
A. Ceza Sorumluluğunun Esası, Kusur Ve Kusur Yeteneği Kavramları	460
B. Yaş Küçüklüğünün Kusur Yeteneğine Etkisi (TCK m. 31)	462
1. Genel Olarak.....	462
2. Yaş Küçüklüğünün Kusur Yeteneğine Etkisi Düzenlemesinde (TCK m. 31) Kullanılan Yasal Yöntem	464
3. TCK m. 31' de Yer Verilen Değişik Yaş Gruplarının Ceza Sorumluluğu	466
a. Fiili İşlediği Anda On İki Yaşını Doldurmamış Çocuklar (TCK m. 31/1)	466
b. Fiili İşlediği Anda On İki Yaşını Doldurmuş, On Beş Yaşını Doldurmamış Çocuklar (TCK m. 31/2).....	470
aa. Genel Olarak	470
bb. Kusur Yeteneğinin Araştırılıp Değerlendirilmesi	471
cc. Kusur Yeteneği Değerlendirmesinde Sosyal İnceleme Raporu (SİR)	475
dd. Kusur Yeteneği Değerlendirmesinde Adli Psikiyatri Bilirkişisi Raporu.....	481
ee. Kusur Yeteneğinin Bulunmaması Halinde Verilecek Karar.....	485
ff. Kusur Yeteneğinin Bulunması Halinde Verilecek Karar.....	486

c. Fıili İşlediği Anda On Beş Yaşını Doldurmuş, On Sekiz Yaşını Doldurmamiş Çocuklar (TCK m. 31/3)	489
II. KUSUR YETENEĞİNİN ARANACAĞI ZAMAN	490
A. Genel Kuralın Belirlenmesi	490
B. Özel Durumlarda Kusur Yeteneğinin Aranacağı Zaman	492
1. Neticenin Özellik Gösterdiği Suç Tipleri	492
2. Suçların İçtımısı Halinde Kusur Yeteneğinin Aranacağı An	494
3. Cezalandırılabilme Şartı İçeren Suçlarda Kusur Yeteneğinin Aranacağı An	496
4. İhmali Suçlarda Kusur Yeteneğinin Aranacağı An	497
5. Suça İştirak Halinde Kusur Yeteneğinin Aranacağı An	498
III. YAŞ TESPİTİ	499
IV. KUSUR YETENEĞİNİ ETKİLEYEN HAL OLARAK YAŞ KÜÇÜKLÜĞÜ VE AKIL HASTALIĞI İLİŞKİSİ	503

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ÇOCUKLARA ÖZĐÜ GÜVENLİK TEDBİRLERİ

I. ÇOCUKLARA ÖZĐÜ GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN GENEL GÖRÜNÜMÜ	511
A. Çocuklara Özgü Güvenlik Tedbirlerinin Yaptırım Hukukundaki Yeri	512
B. Güvenlik Tedbirlerinin Sınıflandırılması Ve Çocuklara Özgü Güvenlik Tedbirleri	513
II. ÇOCUKLARA ÖZĐÜ GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN UYGULANMA ŞARTLARI	514
A. Bir Suçun İşlenmesi	514
B. Ceza Sorumluluğunun Bulunmaması	517
III. TEDBİR ÇEŐİTLERİ	520
A. Danışmanlık Tedbiri	520
B. Eğitim Tedbiri	521
C. Bakım Tedbiri	522
D. Barınma Tedbiri	523
E. Sağlık Tedbiri	525
F. Acil Korunma Kararı Alınması	527
IV. TEDBİR KARARININ ALINMASI VE UYGULANMASI	528
KAYNAKÇA	536

ÇOCUKLARA ÖZĐÜ İNFAZ HUKUKU

Dr. Deniz GÜNAŞTI GÜLLÜLER

I. İNFAZ HUKUKU KAVRAMI, İNFAZ HUKUNUN KONUSU OLAN ÇOCUKLAR VE ÇOCUK ADALET SİSTEMİNDE İNFAZ HUKUKU	543
A. İnfaz Hukuku Kavramı	543
B. İnfaz Hukukunun Konusu Olan Çocuklar	544
C. Çocuk Adalet Sisteminde İnfaz Hukuku	544

II. ÇOCUKLARA ÖZGÜ CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZI	545
A. Çocuklara Özgü Cezaların İnfazı.....	545
1. Çocuklara Özgü Ceza İnfaz Kurumları	545
a. Çocuk Kapalı İnfaz Kurumları	546
b. Çocuk Eğitimevleri	547
2. Çocuklara Özgü İnfaz Kurumlarındaki Hükümlü/Tutuklu Çocukların Hakları	548
3. Çocuklara Özgü İnfaz Kurumlarındaki Hükümlü/Tutuklu Çocukların Yükümlülükleri.....	549
4. Çocuklara Özgü İnfaz Kurumlarında Disiplin Ceza ve Tedbirleri.....	550
5. Çocuklara Özgü İnfaz Kurumlarında Ödüllendirme.....	552
B. Çocuklara Özgü Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı	553
III. ÇOCUKLARA ÖZGÜ CEZA VE GÜVENLİK TEDBİRLERİNİN İNFAZININ DENETLENMESİ ve SONA ERMESİ.....	554
A. Çocuklara Özgü Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazının Denetlenmesi	554
B. Çocuklara Özgü Ceza Ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazının Sona Ermesi	556
KAYNAKÇA.....	558

BEŞİNCİ BÖLÜM

MEDENİ USUL VE İCRA İFLAS HUKUKUNDA ÇOCUK

MEDENİ USUL HUKUKU AÇISINDAN ÇOCUK

Doç. Dr. Hakan ALBAYRAK - Ar. Gör. Esra BULUT PARSAK

I. GENEL OLARAK.....	559
II. ÇOCUĞUN TARAF EHLİYETİ.....	559
III. ÇOCUĞUN DAVA EHLİYETİ.....	561
A. Tam Dava Ehliyetine Sahip Olanlar	562
B. Sınırlı Dava Ehliyetine Sahip Olanlar.....	562
1. Çocuğun Dava Ehliyetinin Olduğu Haller	562
2. Çocuğun Dava Ehliyeti Olduğu Hallerde Kendisini Vekille Temsil Ettirmesi	563
C. Dava Ehliyeti Hiç Olmayanlar.....	565
1. Çocuğun Yasal Temsilcisinin Davadaki Yetkileri.....	566
a. Veli ise.....	566
b. Vasi ise	566
c. Kayyım ise	568
D. Dava Ehliyeti Noksanlığı	569
IV. ÇOCUĞUN TANIKLIĞI	570
A. Genel Olarak Tanıklık.....	570
B. Çocuğun Tanık Olarak Davada Yer Alması.....	571
1. Çocukların Davada Temsiline İlişkin Olarak Çocuk Haklarıyla İlgili Uluslararası Sözleşmelerdeki Düzenlemeler	571

a. Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme	571
b. Çocuk Haklarının Kullanılmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi	572
2. Ulusal Düzenlemeler	575
3. Çocuğun Tanık Olarak Dinlenmesi	576
4. Çocuk Tanığın Beyanlarının Değerlendirilmesi	581
KAYNAKÇA	582

ÇOCUK TESLİMİ VE ÇOCUKLA KİŞİSEL İLİŞKİ KURULMASINA DAİR İLAMLARIN VEYA TEDBİR KARARLARININ YERİNE GETİRİLMESİ

Doç. Dr. Hakan ALBAYRAK - Ar. Gör. Esra BULUT PARSAK

I. GENEL OLARAK	585
II. ÇOCUK TESLİMİ ve ÇOCUKLA KİŞİSEL İLİŞKİ KURULMASINA DAİR İLAMLARIN veya TEDBİR KARARLARININ YERİNE GETİRİLMESİ USULÜ	586
A. Değişiklikler Öncesi Dönem	586
B. İİK'daki Değişiklikler	587
C. Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair İlamların veya Tedbir Kararlarının Yerine Getirilmesi	589
1. Genel Olarak	589
2. Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair İlamları veya Tedbir Kararlarını Yerine Getirecek Mercî	590
3. Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair İlamların veya Tedbir Kararlarının Yerine Getirileceği Teslim Mekanları	591
4. Çocuk Teslimi Prosedürü	591
5. Çocukla Kişisel İlişki Kurulması Prosedürü	593
6. Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair İlamların veya Tedbir Kararlarının Yerine Getirilmesine İlişkin İşlemlere Karşı Şikâyet ve İtiraz	595
7. Masraflar	596
8. Çocuk Teslimi ve Çocukla Kişisel İlişki Kurulmasına Dair İlamların veya Tedbir Kararlarının Yerine Getirilmesine Muhalefet	596
KAYNAKÇA	598

ALTINCI BÖLÜM

İŞ VE SOSYAL GÜVENLİK HUKUKUNDA ÇOCUK

İŞ HUKUKU KAPSAMINDA "ÇOCUK"

Dr. Deniz ALKIŞ CEMİLOĞLU

I. GENEL OLARAK	601
II. ÇOCUK İŞÇİLİĞİNİN TARİHÇESİ	604
III. ÇOCUK İŞÇİLİĞİNİN NEDENLERİ	606
IV. ÇOCUK İŞÇİLERİN KORUNMASINA İLİŞKİN ULUSLARARASI DÜZENLEMELER	608

A. Genel Olarak.....	608
B. Birleşmiş Milletler Mevzuatı Çerçevesinde Çocuk İşçiler	609
1. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Bildirisi	609
2. Birleşmiş Milletler Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme	609
3. Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme	609
C. Uluslararası Çalışma Örgütü Mevzuatı Çerçevesinde Çocuk İşçiler	611
1. ILO 138 Sayılı Asgari Yaş Sözleşmesi	612
2. ILO 182 Sayılı En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliğinin Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Sözleşme	613
D. Avrupa Birliği Hukuku Mevzuatı Çerçevesinde Çocuk İşçiler	614
1. Avrupa Konseyi Gözden Geçirilmiş Avrupa Sosyal Şartı.....	614
2. 94/33/EC Sayılı Gençlerin Çalışma Alanında Korunması Direktifi.....	616
3. 2000/78/EC Sayılı İstihdam ve Meslekte Eşit Muamele İçin Genel Çerçeve Direktifi	617
4. AB Kurumsal Sürdürülebilirlik Durum Değerlendirme Direktifi Tasarısı	618
V. TÜRK MEVZUATI ÇERÇEVESİNDE ÇOCUK İŞÇİLER.....	619
A. Genel Olarak.....	619
B. Türk İş Hukuku Mevzuatında Çocuk İşçi Kavramı ve Asgari Çalışma Yaşına İlişkin Düzenlemeler	620
C. Çocuk İşçinin Benzer Kavramlardan Farkı.....	624
D. Çocuk İşçilerin İş Sözleşmesi Yapma Ehliyeti	625
E. İş Mevzuatı Çerçevesinde Çocuk İşçilerin Çalışma Koşulları	626
1. Çocukların İstihdam Edilebileceği İşler (Çalışma Yasakları).....	626
2. Çocuk İşçilerin Çalışma Koşullarının Düzenlenmesi	629
a. Çalışma Süreleri	629
b. Fazla Çalışma.....	630
c. Dinlenme Süreleri	630
d. Hafta Tatili, Ulusal Bayram ve Genel Tatil.....	631
e. Yıllık Ücretli İzin.....	631
F. Çocuk İşçilerin Ücret Hakkı.....	632
G. Çocuk İşçinin Sendikal Hakları	633
H. Çocuk İşçi Çalıştıran İşverenin Yükümlülükleri.....	634
1. İşverenin Eşit Davranma Yükümlülüğü.....	634
2. İşverenin Gözetim Yükümlülüğü	635
3. Diğer Yükümlülükler	636
I. Çocuk İşçilere İlişkin Hukuki Düzenlemelere Aykırılığın Yaptırımları	636
1. Hukuki Yaptırımlar	636
2. İdari Yaptırımlar	641
KAYNAKÇA.....	642

TÜRK SOSYAL GÜVENLİK HUKUKUNDA ÇALIŞAN ÇOCUKLARIN SİGORTALILIĞI*Dr. Öğr. Üyesi Ebru ERENER YILMAZ - Dr. Öğr. Üyesi Seda ARSLAN DURMUŞ*

GİRİŞ.....	647
I. TEMEL KAVRAMLAR.....	649
A. Sosyal Güvenlik Kavramı	649
B. Sosyal Güvenlik Kavramının Çocuklar Bakımından Önemi.....	651
C. Türk Hukukunda Çocuk Kavramı ve Çocukların Çalıştırılmasına İlişkin Temel İlkeler.....	652
1. Çocuk Kavramı.....	652
2. Türk Hukukunda Çocukların Çalıştırılmasına İlişkin Temel İlkeler.....	655
II. TÜRK HUKUKUNDA ÇALIŞAN ÇOCUK VE GENÇLERİN SOSYAL SİGORTALILIĞI	656
A. Sosyal Sigorta İlişkisi	656
B. 5510 Sayılı Kanun M. 4/1-A Bendi Kapsamında Çocukların Sigortalılığı.....	659
1. Genel Olarak	659
2. İş Sözleşmesiyle Çalışan Çocukların Sigortalılığına İlişkin Özel Durum	663
a. 18 Yaş Öncesi Sürelerin Sigortalılık Süresine Dahil Edilmemesi	663
b. SSGSSK m. 38/2 Uygulamasında İlk Kez Sigortalı Olunan Tarihe Göre Ortaya Çıkan Farklılık.....	664
c. SSGSSK m. 38/2 Hükmüne İlişkin Eleştiriler	667
3. Kanuna Aykırı Çalıştırılma Halinde Çocukların Sigortalılığı.....	671
C. Çocukların 5510 Sayılı Kanun m. 4/1-B ve m. 4/1-C Bendi Kapsamında Sigortalılığı	673
1. Çocuk ve Gençlerin m. 4/1-B Kapsamında Sigortalılığı	673
a. Genel Kural.....	673
b. İstisnai Durum	676
2. Çocuk Ve Gençlerin M. 4/1-C Kapsamında Sigortalılığı	679
a. Genel Kural.....	679
b. İstisnai Durum	680
D. Çırak ve Stajyer Çocukların Sigortalılığı	683
1. Aday Çırak, Çırak ve Mesleki Eğitim Gören Öğrenciler	683
a. Genel Olarak.....	683
b. Aday Çırak, Çırak ve İşletmelerde Mesleki Eğitim Gören Öğrencilerin 5510 Sayılı Kanun'daki Durumu.....	686
2. Stajyerler	689
a. Genel Olarak.....	689
b. Stajyerlerin 5510 sayılı Kanun'daki Durumu	690
E. Çalışan Çocuk ve Gençlerin Genel Sağlık Sigortasından Yararlanması	693
KAYNAKÇA	695

YEDİNCİ BÖLÜM
İSLAM HUKUKUNDA ÇOCUK

İSLAM ÇOCUK HUKUKU

Arş. Gör. Emrah GÖKMEN

I. GENEL BAKIŞ	699
II. İSLAM'DA ÇOCUĞUN YERİ VE HAKLARI	700
A. İslam'da Çocuğun Yeri.....	700
B. İslam'da Çocuğun Hakları	701
III. ÇOCUĞUN KİŞİLİĞİ, EHLİYETİ VE SORUMLULUĞU.....	702
A. Çocuğun Kişiliği	702
B. Çocuğun Ehliyeti ve Sorumluluğu.....	702
1. Cenin Dönemi	703
2. Temyiz Öncesi Dönem (Gayri Mümeyyiz Küçük).....	703
3. Temyiz Dönemi (Mümeyyiz Küçük).....	704
4. Büluğ Dönemi	705
5. Rüşd Dönemi	705
IV. ÇOCUĞUN SOYBAĞI	706
A. Genel Olarak.....	706
B. Soybağının Kurulması	706
C. Soybağının Reddi	707
V. ÇOCUĞUN VELAYETİ	707
A. Genel Olarak.....	707
B. Çocuğun Şahıs Varlığı Üzerindeki Velayet.....	708
1. Genel Olarak	708
2. Bakım Yükümlülüğü (<i>Hidâne</i>)	708
3. Evlendirme Velayeti	709
C. Çocuğun Malvarlığı Üzerindeki Velayet	711
VI. ÇOCUĞUN NAFKASI	711
VII. ÇOCUĞUN EVLAT EDİNİLMESİ VE KORUYUCU AİLE.....	713
VIII. ÇOCUĞUN MİRASÇILIĞI	714
IX. ÇOCUĞUN DÜŞÜRÜLMESİ: KÜRTAJ VE CENİNE YÖNELİK HAKSIZ	
MÜDAHALELER.....	715
KAYNAKÇA.....	716